

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Idősb gróf Ráday Gedeon †.

November 29-én meghalt a magyar közéletnek egykor országszerte ismert, az utóbbi években azonban már csaknem elfelejtett alakja: id. Ráday Gedeon gróf 72 éves korában.

A kemény ember, amint nevezték, volt az, aki megfosztotta az Alföldet a 60-as évek rablóbandáitól, a betyáréletet kiirtotta az Alföldről. A 60-as évek elején ugyanis az egész Alföldet elárasztott rablóbandák, a híres Rózsa Sándorral és társaival élükön lehetlenné tették a közvagyon és életbiztonságot, állami, városi, községi és magánosok vagyona nem volt biztonságban. A betyárélet megfékezésére küldött le Szegedre Ráday gróf kormánybiztos s a szegedi várból a melléje rendelt vizsgáló birákkal együtt néhány év alatt utját vágta a rablásnak, pusztításnak az alföldi megyéken, teljhatalmával bámulatos erélyvel és leleményességgel vetette magát a betyárfészkek közé, sokszor élete kockáztatásával fogdosta össze a rablókat, orgazdákat és szövetségeseiket, meg büntétársaikat.

A 70-es évek elejéig tartott az ő királyi

biztosi működése, melyet Ráday-korszaknak neveznek az Alföldön s amelynek valóságos irodalma van. A legveszedelmesebb emberek ártalmatlanná tétele után be-

szüntették Ráday működését s a nyilvánosság előtt soha hitelesen, ki nem derített okokból Ráday gróf minden különös elismerés nélkül elhagyta nagyhatalmu állását 1871-ben. Egyideig minden közéleti foglalkozás nélkül élt, azután rövid ideig a belügyminiszteriumban dolgozott, hol osztálytanácsos lett, majd a honvédelmi miniszteriumban működött. 1893-ban miniszteri tanácsosi címmel nyugalomba kellett lépnie, mert hallását majdnem teljesen elvesztette. Nyugalomba vonulása után teljesen az egyházi ügyeknek élt. Mint buzgó református ember, nagy tevékenységet szentelt a békésbányai egyházmegye kormányzatának, melynek gondnoka volt. Sokat buzgólkodott a délvidéki tele-

pitések terén s nagy szolgálatokat tett a délvidéki magyarság terjedésének és erősödésének. Az egykor nagyon hatalmas és gazdag mágnás-család sarja után nem maradt gyermek.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket

Mauthner Odön

27 év óta
csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphat.

A papirosbuza ellen.

Ausztriában erős mozgalom indult a fedezetlen határidőüzlet, vagyis, amint rövidesen mondani szoktuk: *a papirosbuza ellen*. Az osztrákok már többre haladtak, ezen a téren is elébb állanak nálunknál. Csak a napokban tették a rájkszrát elé az új törvényjavaslatot, melyben megrendszabályozzák a tőzsdei üzérkedést.

Az osztrák sógorék azonban nem elégedtek meg a rendszabályozással, mert a nehéz munkával előállított termények árszabását nem akarták továbbra is játékból csinálni. Keservesen dolgozik azért a gazda, verejtékkel töri a göröngyöt, hogy teremjen a föld, tehát ezt a terményt ne a játékosok értékeljék. Mit tudja az a geseftelő, hogy mit ér a buza? Nem dolgozik érte, csak játékszernek tartja. Pedig, hej, meg kell azért dolgozni!...

A gyöngének tartott törvényjavaslatot ezért visszavonatták az osztrák gazdák. Az Osztrák Mezőgazdák Szövetsége országos mozgalmat indított és követelik *a gabona árával való káros játék eltörlését*, vagyis a gabona-határidőüzlet teljes megszűnését!

Ez igen helyes! De hogy miért helyes, azt is elmondom.

Tudnunk kell, hogy mi az a börzei határidő-üzletkötés, vagyis a papirosbuza? A tőzsdén egyik játékos például azt mondja: van nekem 100, mondva száz métermázsza buzám jövő tavaszra, az ára ennyi meg ennyi. De csak papiroson van meg ez a buza, valójában nem létezik. Megcsinálják a kötést. És ha jövő tavaszon a kötés ideje elérkezik, az eladó nem köteles a gabonát szállítani, csupán az akkori árkülönbözettel számol el. A vevő sem veszi át a gabonát, csupán elszámolnak. Ha az ár felmegy, akkor az eladó ráfizeti a napiáron felül eső különbözetet. Ha az ár leesik, akkor a vevő fizeti meg az eladónak a különbözetet. Egy szóval, játszanak az áldással, de ezáltal a játék által legtöbbször *tönkreteszik a kész áru értékét*, mert annyi buzát adnak el papiroson, mennyi nem is teremhet. Azért kell törölni a határidő-üzletet a tőzsdén, nemcsak Ausztriában, hanem nálunk is.

Ne csináljanak játékot az áldásból, ne üzzenek bolondságot a kenyérnekvalóval, mert a munkásembernek attól kérgesedik meg a két keze. Az istenáldása pedig becsülendő, nem játékszernek való a munkanélkül henyelők kezében, tehát ne szabják ők az árát meg papiroson, amit nehezen teremt elő a gazda a föld göröngyéből. Nálunk is úgy kellene tenni, mint az osztrákoknál, de mielőbb: *eltörölni a gabona-határidő-játékot és megszorítani a tőzsdét*, hogy csak tiszta kész gabonát adjanak-vegyenek, csak kész áruval üzérkedjenek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Mult héten a *felirati javaslat tárgyalása* foglalkoztatta a képviselőházat. Voltak igen heves napok-de általában rendben foly a javaslati felirat rész, letéhez való hozzászólás.

Papp Zoltán bevezetésében a függetlenségi párt rendületlen hívének vallja magát. Ezután bírálja az egyes felirati javaslatokat. Az a kérdés van előtte, hogy fentartandó-e az a politikai rendszer, mely 30 év óta vezeti az országot. Hát hova vezeti. A kormány azt állítja, hogy az önálló magyar államiság kiépítéséhez. Hát ezt kellett volna hangoztatnia a felirati javaslatnak. Szól azután az általános gazdasági válságról. A kisgazdák körében olyan nyomorúság van, mint sehol a világon. Ezen pedig csak az önálló vámterület felállításával lehet segíteni. A kereskedelmi miniszter arra biztatja a kisiparosokat, hogy álljanak be gyári munkásoknak, de a gyári munkásokat egymásután bocsátják el. Tessék felállítani a vámsorompókat, akkor lesz a kisiparosnak is keresete. Azt bizonyítja azután, hogy 30 év óta sem gazdasági, sem kulturális téren nem ért el elég eredményt. Ezután az önálló magyar hadsereget követeli. Mikor ő az egyetemi ifjuság vezetője volt, küldöttségileg fölkérték a honvédelmi minisztert, hogy magyar ifjak magyarul tehessék le a tiszti vizsgát. A miniszter erre azt válaszolta:

»Nekünk művelt tiszték kellene, művelt embernek pedig németül kell tudni. Ezt a kérdést különben nem merné felsőbb helyen tolmácsolni, vagy ha azt tenné, meggyőződése ellen cselekednék«. A Kossuth Ferencz felirati javaslatát fogadja el.

Rakovszky István néppárti beszélt a néppárt által kidolgozott felirati javaslat mellett. Elesen támadta Széll Kálmán miniszterelnököt, de támadásának eredménye az lett, hogy az ellenzéki pártok is megéljeneztek a kormányelnököt.

A felirati javaslatot a Ház megszavazta. Következett a jövő évi *költségvetési felhatalmazás*, mely az ez évi szerint alapul szolgál az adóbehajtásra nézve. Az ellenzéki szónokok heves megtagadása ellenére a Ház ezt is megszavazta és így az idei adónagyság alapján fogunk adót fizetni jövőben is.

A munkásokért.

A jövő évi költségvetésben örömmel látunk egy teljesen új rovatot, mely *»munkásvédelmi ügyek«* czim-mel szerepel. A kereskedelemügyi miniszter e czélra 74,000 koronát vett föl. De lássuk a beosztását is. E rovatban a legnagyobb tételt — 36.000 korona — a Budapesti Ipari Munkaközvetítő Hivatal teszi. A miniszter a munkaközvetítést a vidéken és különösen a nagyobb munkás-létszámmal bíró vidéki városokban is szervezteti és erre a jövő évben teszi meg a kezdeményezést. Ez új rovaton szerepelnek az ipari munkások vasárnapi oktatására szervezett bizottság, a baleseteknél az első segélynyújtásra vonatkozó és egyéb ily czélú intézkedésekből folyó költségek. Az ipari munkások értelmiségének fokozására társadalmi muzeumot szervez, mely egybe fogja gyűjteni az országban szétszórtan található, de csak egybegyűjtve tanulságos és értékes, sok becses anyagot, másrészt kutatni a munkásosztály különleges és sajátos viszonyait, valamint mindazt,

miből munkaadó és munkás egyaránt okulhat. Aránylag szép eredményeket remél a miniszter ennek révén elérhetni, élő szervet adni a munkásvédelmi törekvéseknek.

E czímen csakis a munkásvédelem érdekében való kiadások szerepelnek. Hogy az államháztartás aránylag mily óriási segélyezésben részesíti az ipari mozgalmakat, ez szintén a munkások érdekében is történik, mert az újabbnál-újabb ipari vállalatoknál ismét több ezer munkáskéz kap megfelelő foglalkozást. Tehát, ha nem közvetlenül, de közvetve, itt is van a munkásokért téve. De nagyon kívánatos, hogy a belföldi munkás mindenhol előnyben részesüljön. A munkáselhelyező-intézetek pedig csakis magyar honpolgárokat helyezzenek el.

Megsemmisített képviselőválasztás.

Az októberben lefolyt országgyűlési képviselőválasztások végeredményéről, midőn beszámoltunk, egyuttal jeleztük, hogy több, mint 50 választást kérvénnyel támadtak meg a kisebbségben maradt jelöltek párthívei.

A választások érvényessége fölött a törvény értelmében ítélkező királyi kuria e hét elején bírskodott az első ügyben s báró Gagern Miksa Galgóczon megválasztott néppárti képviselő megbízólevelét érvénytelennek mondotta ki.

A kérvényezők okirattal bizonyították, hogy báró Gagern csak 1900. november havában lett magyar állampolgár s ez év január havában tette le a soproni alispán kezébe a honpolgári esküt. Mint-hogy pedig a törvény értelmében csak a honpolgár-
eskü letétele napjától számítandó 10 év múlva lehetnek a honosítottak a törvényhozás tagjai, ennél fogva Gagernt nem lehetett képviselővé választani. A kérvényezők ügyvéde, dr. Darányi Gyula részletesen előszóval is előterjesztette a királyi kuria tanácsának a kérvényben foglalt kérelmet, mire dr. Nagy Dezső, báró Gagern képviselő ügyvéde a kérvény visszautasítása mellett szállott sikra, előadván, hogy a képviselő apja, mint katonatiszt az ötvenes években került Magyarországra, tőzsgyökeres magyar családból vett feleséget s fia báró Gagern Miksa itt született és soha egy pillanatra sem távozott az országból, közigazgatási testületek tagja is lett. Nem lehet tehát kétségbe vonni magyar honosságát. Hogy Gagern báró honosításért folyamodott, ez ugy történt, hogy amikor családi irományai közt kutatott, egyszer csak azt veszi észre, hogy őt osztrák állampolgárnak tekintik, hogy az apjával együtt őt is fölvtették osztrák állampolgárnak. Gagern nem akart osztrák alattvaló lenni s mert mindig magyar állampolgárnak tartotta magát, jogi képviselőjének helytelen tanácsára honosításért folyamodott, noha arra egyáltalában nem volt szükség. Az ő honosítása egy téves felfogáson alapult, amely az állapotát meg nem változtatja. Gagern Miksa tettel és szóval bebizonyította magyar voltát. Szükkeblűség volna tehát őt a magyar közjogból kizárni, megfosztani őt a magyar állami polgári jogától, mikor ahhoz semmi kétség sem fér. Gagern magyar érzelmét még a hadseregbe is elvitte.

A királyi kuria választási tanácsában Paiss Andor elnök a mult hétfőn hirdette ki az ítéletet

mely szerint Ő Felsége a király nevében az 1899: XV. t.-cz. 1. szakasza alapján a m. kir. kuria Fodor József és társainak a Galgóczon 1901. október 2-án megtartott képviselőválasztás érvénytelenítése iránt beadott kérvénye ügyében a következőleg ítelt:

A Galgóczon tartott képviselőválasztás, amelyen báró Gagern Miksa jelentetett ki érvényes képviselőnek, az 1899: XV. t.-cz. 3. §-ának 1. bekezdése értelmében *érvénytelennek mondatik ki* és Gagern Miksa báró végrehajtás terhe mellett arra köteleztetik, hogy a fölmerült költségek fejében 1000 koronát tizenöt nap alatt megfizessen. Az eljárási költségek fedezetére bírói letétbe helyezett 3000 koronából fennmaradó összeg kiutalványozandó. A kérvényező képviselőjének 1000 korona, báró Gagern képviselőjének 500 korona költség állapittatik meg.

A tanügyről.

A magyarság szellemének teljes befogadása szempontjából, de másrészt a magyar kultúra terjesztése, elmélyítése és kifejtése érdekében nagy fontosságú tervről adhatunk hirt, melyet Wiassics Gyula közoktatásügyi miniszter határozott el.

Ismeretes dolog ugyanis, hogy a miniszter az utóbbi években rendszeren ugy intézkedik, különösen pedig nemzetiségi vidékeken, hogy *csak ott állít állami népiskolát, ahol előbb óvóintézetet sikerült felállítani* s arról a nagy sikerről is többször adhattunk számot, mely a gazdasági ismétlőiskolák felállításának szorgalmazásával ez intézkedést nyomon követi.

Ez intézkedések ilyképp megadták annak alkalmasát, hogy a magyar tanitóság vehette gondozás alá három éves korától kezdve tizenkét éves koráig az óvó-, illetve népiskolában az ifjúságot, 12 éves korától 15-ig a gazdasági ismétlőiskolába került, de ettől kezdve a katonáskodásáig — sajnos — kisiklott a tanító kezéből, elfeledte azt is, amit tudott s mire katonasorba került egy szót sem tudott semmiből, *magyarul sem.*

A miniszter ezen segíteni akar. Érezte, hogy be kell tetőznie az épületet, melyet emelt s elhatározta, hogy országsszerte, ahol gazdasági ismétlőiskolák vannak, *ifjúsági egyesületeket* szervez.

A 15 éves, gazdasági iskolát végzett ifju, be fog lépni ebbe az egyesületbe, melyet a tanító szervez, vezet, ellát könyvtárral, alakít annak keretén belül daloskört s a zene erejével, a szó hatalmával, a betű hatásával, a költő szavainak szavalásával leköti az ifju érdeklődését 20 éves koráig, míg katonának megy, magyar érzéssel, magyar szóval, magyar szellemem növekedve.

Ime a kép, melyet képzeletben elénk varázsolhatunk, az egységes Magyarország, az újra meghódított magyar haza, a nagy magyar ifjúság. Méltó, hogy minden tényező egyetértésen e czél elérésére. Mert nem bottal, hanem tudománnyal kell meghódítsuk a hazánkban élő nem magyar testvéreket.

SZÖVETKEZETI ÉLET.

Kisemberek — nagy baja.

Jól esik hallanunk, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet hajszálnyi pontossággal szemelőtt tartja azt a czélt, amiért annak idején létesítették ezt a nagyszabású intézetet.

A kisemberek hiteligenyeinek kielégítése volt ez a czél — s az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet nap-nap után keresi a módokat és eszközöket, amelyekkel e czélnak minél megfelelőbben szolgálhasson.

Legutóbb a hitelszövetkezet kongresszusi választmánya tartott fontos értekezletet, amelyen amellett, hogy a múlt évi kongresszus határozatainak végrehajtásáról tett a központi intézet vezérigazgatója: *Seidl* Ambrus jelentést; foglalkoztak a jövő esztendei nagygyűlés tárgyaival is.

Mindenki emlékezhetik az idej nagygyűlésre. Nem csupán azért volt számottevő, mert tanúságot tesz az egész ország érdeklődéséről a szövetkezeti ügyek iránt, de azért is, mert gyakorlati haszna is volt. Itt történt a döntő lépés arra, hogy a szövetkezetek vezetését földarabolják. Vidéki központokat állítanak fel, így természetesen biztosabb lesz az egyes szövetkezetek ellenőrzése: ez pedig, mondhatnók az alapja mindennek. A második kérdése volt a nagygyűlésnek az ipari szövetkezetek dolga. A kérdés tisztázásának hasznát láttuk abban, hogy ez évben az ipari szövetkezés ügye örvendtesen fellendült.

A jövő évi nagygyűlés talán még az ideinél is jelentőségtelesebb lesz. Elég csupán a jövő évi anyagból ezt a kérdést kivennünk: »A kényszereladásokra kerülő kisbirtok megmentésének módja«, hogy azt belássuk.

Valóban a kisembereknek, a kisgazdának, kisiparosnak ennél nagyobb baja nincs. És ha a nagygyűlés megtalálja e bajnak igazi orvosságát, akkor elmondhatjuk, hogy a nemzeti ujjaszületés első fejezetén tulesünk.

Félünk azonban, hogy e reményünk nem fog valóra válni. Bármilyen elismeréssel legyünk is a hitelszövetkezetek vezetőembereinek képessége iránt, nem hisszük, hogy e kérdést egy-kettőre nyélbe lehessen ütni. Evtizedes mulasztásokról van szó, amelyben egyformán bűnös állam, társadalom és egyesek, ha a nagygyűlés meg fogja is találni a legbiztosabb orvosságot, míg azt foganatba vesszük s hatni fog, ismét évtizedek telnek el: addig pedig pusztulnak a falvak, züllik szerte a föld népe s vándorol jobb hazát keresni.

Ez azonban természetesen ne állja az utját annak, hogy keressük a kibontakozás módját, keresse különösen az Országos Központi Hitelszövetkezet. Valamit tenni kell már s erre egyetlen egy intézmény sines ugy hivatva, mint az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet, amelyet egyesegyedül azért alkotnak, hogy utját állja a pusztulásnak, orvosolja a kisemberek nagy és sok-sok baját. 1260 vidéki szövetkezet áll már ebben segélyére.

A tejszövetkezetek szerződésai. Több esetben fordult már elő, hogy a tejszövetkezetek a termelőkre nézve hátrányos kikötéseket vettek fel szerződésükbe. Darányi

Ignác földmivelésügyi miniszter a visszaélések korlátozása végett átiratot intézett a törvényhatóságokhoz és a gazdasági egyesületekhez, amelyben értesíti a termelőket, hogy mielőtt szerződéseiket a tejszövetkezetekkel megkötnék, forduljanak az országos tejbizottsági felügyelőséghez, hol a kellő utasításokkal és tájékoztatásokkal utba igazítják a feleket.

Debreczen a szövetkezeti biztosításért. A debreczeni gazdák nemrég, — mint mi is megírtuk, — ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Gazdák Országos Biztosító Szövetkezete érdekében erőteljes mozgalmat indítanak. Debreczenből jelentik, hogy a mozgalomnak már is szép az eredménye. A debreczeni tehetősebb és kisgazdák tömegesen keresik fel a Gazdasági Egyesület titkári hivatalát, hogy biztosításokat kössenek. Ez ideig mintegy 300.000 korona értékű biztosítást kötöttek a gazdák.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Elítelt gyáros. Jóforgalmu paszomántgyárát és hetedfélezer forintnyi hozományát könnyelműen elfecsérelte néhány év alatt Buchwald Lajos gyáros s mikor a kiállítás után csődbe került, előzetesen eladta már üzlete berendezését. Tizennégyezer forintra rugott így a vagyonihiány s hogy ezt valahogy színleg fedezze, az öcscsével Buchwald Miksával együtt meghamisította üzleti könyveit. A hitelezők panaszára a büntető törvényszék Buchwald Lajost csalárd bukás büntette miatt kilencz hónapi, öcscsét bűnrészeség miatt hat hónapi börtönre ítélte. A királyi ítéletábla Buchwald Lajos büntetését tizenkét hónapra emelte föl, egyebekben helybenhagyta a törvényszék ítéletét. A kuria multhétén megerősítette a tábla ítéletét.

A parlagi gavallér. A mezőberényi tanító leánya, László Róza éjszakának idején szíven lötte magát. Szeretett s ezért kellett meghalnia. Az öngyilkosságának azonban különös előzményei is voltak. Kedvese, Speck Márton mezőberényi gazdag parasztleány volt, aki feleségül akarta venni. A gazdag parasztesalád azonban hallani se akart a szegény tanítólányról s a legény erre azt mondta:

— Rozika, jobb lesz, ha együtt halunk meg.

A fegyvert is megvette s légyottot adott az éjfél órában a közös halálra. Az éjféli elkövetkezett, de a parlagi gavallér nem jelent meg. Jobbnak látta tovább élni, másfelé szeretkezni. A tanítókisasszony várt-várt hajnalig, azután agyonlőtte magát. A kétségbeesett apa öngyilkosságra való rábírás miatt bűnvádi följelentést tett Speck Márton ellen. A gyulai törvényszék a vádlottat fölmentette. A panaszos apa semmiségi panaszszal élt, de a királyi kuria Tóth Gerő előadása alapján a panaszt elvetette.

Halálra ítélt rabló. Négy napig tartó tárgyalás után az augsburgi esküdtszék halálra ítélte Kneiszl hirhedt rablót, aki messze vidéken tömérdek rablást s vagy feltűzést gyilkoságot követett el. Kneiszl egyszer már el vol ítélve tizenöt évi fegyházra, de a rabló-históriába illő vakmerőségével megszökött a fegyházból. A nyáron nyomára vezette a csendőröket

kedvesének az anyja. Két esendő és néhány parasztleány üzőbe vette; Kneiszl mind a két esendő agyonlőtte s a holt testeiket megrugdosta, a parasztleányok azonban elfogták. Az esküdtszéki tárgyalás rendkívül izgalmas volt, mert noha az elvetemült gyilkos mindent bevallott, az ügyvédje mindenképpen meg akarta menteni a haláltól s még azzal is meg akarta nyerni az esküdteket, hogy az orvosokkal bizonyították, hogy Kneiszl beteg ember és semmi esetre sem fog tizenöt esztendeig élni. Azonban ezzel az argumentummal sem lehetett az esküdteket meglágyítani. A halálos ítélet kihirdetése után Kneiszlnek az anyja fölkiáltott:

— Törvényes gyilkosok!

Nyomban letartóztatták az öreg asszonyt.

Németek kegyetlenkedése. Berlinből jelentik, hogy Kamerunban több német kereskedőt szerezésnek ellen elkövetett kegyetlenkedés miatt bíróság elé állítottak. Egy *Wittenbach* nevű kereskedőt, aki egy szerezést karóra huzott, öt évi fegyházra, egy *Keltenich* nevűt, aki egy szerezés kezét petróleummal leöntötte s azután meggyújtotta, három évi fegyházra, egy *Haesloop* nevűt, aki egy szerezésen fiú szemét ostorcsapással kiütötte, nyolcz havi börtönre ítélték.

Előfizetőinkhez.

A „**Független Ujság**”-nak ez évben még három száma fog megjelenni, aztán átlépünk a nyolczadik évfolyamba. Immár hétesztendő pályafutás van mögöttünk s az olvasóközönség megítélhette, vajjon sikerült-e elérni azt a célunkat, hogy a „**Független Ujság**”-ban szépen kiállított, tartalmas, minden irányban tájékoztató, tanulságos és szórakoztató ujságot nyujtsunk előfizetőinknek? Munkásságunknak legszebb jutalmát abban látnánk, ha törekvéseinket siker koronázta volna; és hogy ez el nem maradt, bizonyíték erre nemcsak az, hogy lapunkat a „**Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége**” hivatalos közlönyéül választotta, de büszkén hivatkozhatunk arra is, hogy a „**Független Ujság**” ma már a magyar független polgári osztály legelterjedtebb és legkedveltebb heti ujsága. Becsületes munkával kivívott sikerünknek fitka az, hogy mindenkor az ország legmagyarabb s legnagyobb zömét alkotó polgári osztályának érdekeit tartottuk szem előtt: tehát a földmives, a kisiparos jóvoltáért s a fáradságos, de tisztos munka védelméért harczoltunk.

Azok a törekvések, amelyek működésünket eddig is irányították, a jövőben is vezérsíllagunkat fogják képezni. Valamint a multban,

azonképen a jövőben sem fogunk megszünni elsősorban a **vidéki gazdaközönség boldogulására szükséges törvényhozási és társadalmi intézmények** létesítését sürgetni; törekedni fogunk **szövetkezeti téren utmutatással szolgálni és serkenteni**; igyekezni fogunk gazdasági közleményeinkkel a **jövedelmező gazdálkodás elveit terjeszteni**; mulattató cikkeinkkel **szívet-lelket nemesítő szórakoztatást nyujtani**; képeinkkel a **hazai és külföldi hírneves férfiakat ismertetni** és a **hazai művészet jelesebb termékeit bemutatni**; végül **levelesszekerényünkben a mindennapi élet körében fölmerülő minden kérdésben tanácsot adni.**

Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy talányaink megfejtői között **hetenként több regénykötetet osztunk ki.** Ezenkívül gondoskodunk arról, **hogy évente legalább egy érdekesítő, de hazafias irányu regény is jelenjék meg a „Független Ujság”-ban,** így legujabb regényünk közlését, mely „**Harczban a szabadságért**” czímet viseli, már az **ujévi számban megkezdjük.**

A „**Független Ujság**” karácsonyi ajándéknak az idén is minden előfizetőnek ingyen küldi meg a „**Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv**” 1902. évi folyamát, mely egy **10 ives könyv,** amely **naptári részen** kívül hasznos olvasmányokkal van telesteli s szövetkezeti és gazdasági téren egész éven át hasznos utmutatója előfizetőinknek.

Bizton reméljük, hogy eddigi előfizetőink nemcsak maguk fogják a „**Független Ujság**”-ot továbbra is támogatni, hanem igyekezni fognak **új előfizetőket is szerezni.**

Az előfizetési ár;

Egész évre 6 korona, félévre 3 korona, negyedévre 1 korona 50 fillér.

Kérjük az előfizetési pénzeket a t. előfizetőnek megküldött postautalványon **koronákban kiírva** mielőbb beküldeni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be.

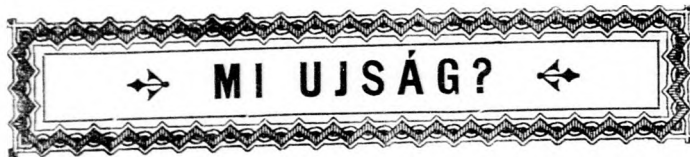
Hazafiui tisztelettel

A „FÜGGETLEN UJSÁG”

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Polgártársak! Lépjetek be a gazdasági munkássegítő pénztárba! Belépési szándékokat adjátok tudtul mielőbb az előjáráságnak, hogy a központi igazgatóságnál bejelentsenek.

Azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetése november hó végével lejárt és akiknek a 49-ik számunkhoz utalványt mellékelünk, felkérjük, sziveskedjenek az előfizetést megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

A „Független Ujság“ kiadóhivatala.

Karácsonyi ajándékunk.

A „Független Ujság“ minden előfizetője egy **diszes könyvet** kap karácsonyi ajándékkul. A könyv czime: **„Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv“**, mely gazdag tartalommal, sok hasznos tudnivalókkal van szerkesztve. Benne van: 1. *Naptári rész.* Tehát a „Független Ujság“ előfizetői ne gondoskodjanak naptárról. 2. *Szövetkezeti rész.* A szövetkezeti tudnivalókkal. 3. *Társadalmi rész.* Hasznos és kedves mulattató olvasmányokkal. 4. *Gazdasági rész.* A gazdasági tudnivalók kincsesháza ez, melyből sokat tanulhat a gazda. *Számos kép díszíti* karácsonyi ajándékkönyvünket, melyhez hasonlót egyetlen lap sem ad előfizetőinek és amelyet a „Független Ujság“ minden egyes előfizetőjének **teljesen ingyen** küldünk meg a karácsonyi szent ünnepekre.

A „Független Ujság“ szerkesztősége.

Advent.

E héttel kezdődik a négyhetes adventi böjt s tart a kereszténység nagy ünnepéig karácsonyig. Az adventi négyhetes böjt és vezeklés annak emlékeztetere van rendelkezve, hogy az emberiség kerek négyezer esztendeig várt a világ megváltójára, Krisztus urunk eljövételére, aki kinszenvedésével, halálával és dicsőséges feltámadásával megváltotta az emberiséget eredeti bűnétől... Az adventi böjt tehát a bánat, a félgyszáj jellegével bír, az egyház papjai violaszínű mise-mondó ruhájukat öltik fel s naponként hajnali miséket, u. n. roratékat tartanak, melyeknek főhásza napról-napra elhangzik az istenszolgája ajakáról: „Rorate coelide super terra veritatem, ami magyarán így hangzik: Harmatozzátok eget a földre az igazságot. A Megváltó eljövételének ünnepét várja, sovározza az emberiség, az egyház is eltölt minden zajosabb mulatságot... és esténként fölhangzik az ablakok alatt a betlehemesek éneke:

Pásztorok, pásztorok énekelve
Sietnek Jézushoz Bethlehembe...

A Megváltót dicsőítő örömdalok s templombajlás böjttelés mellett telik el az Advent négyhete, melynek betetőzője a szent karácsony. Krisztus születésének emlékünnepe.

Kétszáz munkás kenyér nélkül. Temesváron a minap kezdtek meg az államvasuti mozdonyszinek építését, mely több mint kétszáz munkásnak adott kenyeret. A vasut főmérnöke azonban a hét elején egész váratlanul beszüntette az építést, mert szerinte a temesvári téglagyárak által szállított téglák nem felel meg a célznak. Ez az intézkedés izgatott jelenteteket idézett elő a keresetüktől megfosztott munkások közt.

Hőfuvások. Liptó-Szt.-Miklóson és az egész környékén erősen havaz a múlt vasárnap óta; már félméter magas hóréteg borítja az erdőt, mezőt. A közlekedés helyenkint megakadt. A kassa-oderbergi vasut összes munkásait és hóékeit mozgósította s összpontosította Csorba vidékére, ahol a havazás miatt gyakran megakadnak a vonatok. Poprádfelka és Liptó-Ujvár között hóékek járnak.

Szüret a király szőlőjében. Ófelsége jószágos ősz királyunk szőlősgazda a Hegyalján, hol oly nagy kiterjedésű szőlője van, hogy csak a múlt héten fejezték be a szüretelést. Az idén királyunknak 689 hordó színbora és 32 hordó puttonos bora termett.

Az amerikai pénz. Bártfáról írják, hogy Sáros-megye egyes falvaiba özönével küldik a pénzt az Amerikába szakadt tótok. A kis Kukó községbe pl. november 15-ig 55,000 koronát küdtek. Egy ott maradt asszony maga 7000 koronát kapott. A határban levő földeket a kukóiak már mind megvették. Legutóbb magukhoz váltották az Erdődyek nemesi birtokát is. A megmaradt pénzt a takarékos tótok a bártfai takarékpénztárba hordják; s ott annyi a pénz, hogy ugyancsak alacsony a kamatláb. Az Amerikába szakadt tótok tehát, mint ebből látható, tengeren túl is megható hűséggel ragaszkodnak hazájukhoz.

Megfagyott negyvennyolc éves honvéd. A tályai esendörök a minap egy megfagyott embert találtak a hóval fődött országuton. Beszállították a községbe, de hiába ápolták, nem bírták életre kelteni. Dobos Jánosnak hívják a megfagyott embert, ki a szabadságharcban, mint honvédhadnagy harcolt. Abban a nagy szent küzdelemben, melyet a magyar szabadságért vívtak meg apáink, ott küzdött ő az első sorban, mint hadnagy, s csapatja élén villogtatta kardját, életét vitte a halál mezejére a szabadságért. Életben maradt azonban... hogy hosszú évtizedek multán kint az országut rögére borulva muljon ki e világból, mint a hontalan, kinek feje alá senki sem igazít vánkost. Dobos János 48-as honvédhadnagynak a vánkosa csakugyan a rög volt, melyet hősiessen védelmezett, halálos ágyát az országut göröngyei között lelta. Nyugodj, pihenj, öreg vitéz és álmadozz a magyar szabadságról, ősi dicsőségről. Legyen igaz álmod!

Harcz a tagosítás miatt. Derecska biharmegyei községben nagy háboruszkodás foly a tagosítás miatt. A község lakossága két pártra szakadt az egyik fél nem akarja a tagosítást. A háboruszkodás oly veszedelmes mérveket öltött már, hogy a tagosítás hívei ki sem mernek menni az utcára. Több gazdára az utcán rálöttek, estenként pedig az ablakon át folyik a lövöldözés. Az előljároság a csendőrség szaporítását kérte és egy század katonaságnak a község költségén való kirendelését.

Rózsa Sándor czimborája. Érdekes véletlen, hogy a betyárok rémének, Ráday Gedeon grófnak halálával egyidőben érkezik hire, hogy Lajosmizsén száznegyestendős korában meghalt Rózsa Sándor egy czimborája, egyike azoknak, a kiket az egykor

szegedi biztos üldözött. Az elhunyt betyár Bartal István, aki 1797-ben született. 1818-ban sorozták be katonának s 1848-ig, tehát harmincz esztendeig szolgált a 13. huszárezredben. A szabadságharcz alatt Rózsa Sándor ostoros szabad csapatához tartozott s annak bandájában betyárkodott. A hetvenes évek elején, a mikor már nyolczvan esztendő volt, Ráday emberei elől hat óráig tartó erős lovaglással menekült meg. Azt beszélik, hogy az asszonynepet soha sem szerette, beteg soha sem volt és egész életében iszákos ember hírében állott.

Bizalmatlanság a debreczeni tanácsnak. Debreczen városának viharos közgyűlése volt minap. A tanács azt indítványozta, hogy a város nyolcz milliós kölcsönt vegyen fel, holott még a mult évben felvett 9 milliós kölcsönről se számolt el. A belügyminiszterium leiratban is sürgette az elszámolást, de ezt a leiratot a tanács nem terjesztette a közgyűlés elé. A közgyűlésen Bakonyi Samu dr. országgyűlési képviselő indítványára fölolvasták a miniszteri leiratot, mely igen élesen elítéli a tanács gazdálkodását. Meglepetéssel hallgatták a leiratot, amelynek fölolvastása után Bakonyi Samu indítványára hetven szavazattal hatvanhat szavazat ellen levették a kölcsönügyet a napirendről s a tanácsnak bizalmatlanságot szavaztak. A tanácsot pártoló hatvanhat szavazó közül huszonnyolcz városi tisztviselő volt.

Meggyilkolt juhász. Máramarosmegyében a Mikolapatak községhez tartozó és attól mintegy két órányira fekvő tanyán Illés Tógyer öreg juhászt, aki már jó darab ideje hely nélkül volt, meggyilkolva találták. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy a gyilkosságot Nemes Juon fiatal juhász követte el, mivel az öreg, aki már négy nap óta nem evett, fölhasználta az alkalmat, amikor Nemes Juon nem volt odahaza és annak kalibájába benyitva, az asztalon levő darab nyershust és egy kis kukoriczalisztet elesent. A gyilkost elfogták a csendőrök.

Melyikük álljon meg. Körtelopáson kapta a kertész az iskolakerülő suhanczot! ez azonban megsejtve a közelgő veszedelmet, korán kereket oldott. A kertész kergeti egy darabig, de nem bírván elérni, utáná kiált: Megállj egy kissé te kölyök!

— Álljon meg kend! — kiabál vissza a menekülő kópé — kendet senkisé megkergeti.

JENCS-féle

Magyar Restitutios-Fluid
lovak és szarvasmarháknak.

Az állatok izomerejét fokozza, kitarótva, erőssé teszi; meggátolja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— Ára 2 korona. —

Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCS VILMOS gyógyszerész
Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.
Főraktár:

Dr. Egger, Nádor gyógyszerészárában
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Mit csináljon télen a gazda.

A jó gazda holtig tanul. Nyaranta is, de hát főleg a tél az, amikor több idő kerül arra, hogy ismereteit bővíthesse, tanuljon, olvasson, mert mai napság bizony a gazdálkodás is tudomány már. Alkalom, mód van rá elég. Télen egy kevés trágyahordásnál alig is van több tennivalója a gazdának kint a mezőn; bent az udvarban kerül olykor egy és más tennivaló magtárban, istállóban az állatok körül, de legtöbbször a szobában.

A hosszú téli esték bizony néha nagyon is unalmasan telnek el, már annak, akinek; a tanulni vágyó gazdának bizony sok-sok anyag kínálkozik, amiből hasznot meríthet.

Vegyük csak sorba, mik azok, amiket a gazdának mai napság már tudnia kell és soroljuk el azt is, hogy honnan tanulhatja meg mindezeket.

Azt szokták mondani, hogy a gazdaembernek leginkább azt kellene tudnia, hogy milyen lesz az időjárás, száraz lesz-e vagy nedves, hogy milyen lesz a termés, jó-e vagy rossz s hogy megdrágul-e a buza vagy a jószág ára? Hát bizony, ha mindezt előre tudhatná, akkor jó volna, hanem olyan tanító nincs, aki erre megtanítaná, olyan könyv sincs, amiből ezt megtanulhatná.

A jövőbe nem lát senki, nem is láthat. Hanem, ha a jövődőt nem is tanulhatja ki előre, marad azért még elég tudnivalója. Tudnia kell azt, hogy mi van, mennyi van. Mennyi a tartozása s mennyi ér a tulajdona, ha levonja belőle a tartozását. Tudnia kell, hogy körülbelül mennyi a jövedelme s hogy a kiadásai nem nagyobbak-e, mint a jövedelme. Ezért szükséges minden gazdának feljegyezni mindent, ami gazdaságában történik, bevételét, kiadását, hogy az év végén összeadva ezt, láthassa, gyarapodott-e vagyonban, keresetben.

Tudnia kell továbbá a gazdának a helyes gazdálkodási módokat és azt, hogy közös erővel, másokkal szövetkezve, hogyan segíthet magán.

Mivel az embert, ha valahogy törvénybeütköző eselekményt követ el, nem menti az, hogy a törvényt nem ismerte, ismernie kell a gazdaembernek a mezőgazdaságra vonatkozó törvényeket is.

Ezeken kívül még sok egyéb tudnivalója is van még a gondos gazdának. Ismernie kell azt, hogy épületeit, gazdasági eszközeit hogyan kell rendben tartania s hogyan kell őket, ha kár esett bennök, legolcsóbban kijavítani.

Természetes dolog az, hogy a gazdának legelső sorban a mezőgazdálkodás dolgában kell új és helyes ismereteket szereznie. Meg kell tanulnia az okszerű

gazdálkodást, a helyes állattartást és istállózást, a vetésforgást, a trágyázás tudományát, földjei javítását, a fatenyésztés, baromfinevelés és a gazdálkodásnak sok egyéb csinját-binját. De azért tudnia kell a háztartást is vezetni, gyermekeit jóra tanítani, nevelni, egyszóval sok mindent. Azért mondják, hogy holtig tanul a jó gazda is, akár csak a jó pap. Nyáron is, de főleg a tél az ideje annak, hogy mindezekben kellő ismeretet, tájékozást szerezhessen, mert akkor van a legtöbb ideje. Hogy hogyan, miből; elmondjuk azt is egy-két szóval.

Az állam ma már mindinkább gondoskodik arról, hogy a falusi embereknek legyen hol tanulniok, alkalom van rá, csak kedv kell, meg egy kis jóakarát.

Ott vannak a *mintagazdaságok*. Már most majdnem minden megyében van ilyen, az odautazás még a távolabban fekvő helyekről is olesó, egy-egy szép téli napon látogassák meg azokat a gazdák, ott nagyon sokat látnak és tanulhatnak mindenről.

Sok helyen vannak ma már népkönyvtárak is, onnan egy-két filléért mindenféle könyvet kaphat a gazda; keressek fel azokat és olvasgassanak, mindenestre hasznukra fog az válni. Ott vannak az olesón beszerezhető könyvek, öt-tíz krajczárért beszerezheti bárki, sokkal többet érnek ezek, mint a mindenféle limlom naptárak, amelyekből bizony nem nagyon sokat tanulhat a gazda. Itt van például a *Szüvetkez-ti Érkönyv* hasznos, olesó füzet ez, teli mindenféle jó tanáccsal, hasznos olvasnivalóval, gyönyörködhet még a lelke is benne az olvasónak.

Azután meg a gazdasági szaklapok, néplapok, mennyi minden hasznos anyag van azokban, amiből tanulhat bárki. Ilyen a *Független Ujság* is, hetenként hasznosabbnál hasznosabb cikket, képet hoz, amellet olesó is, minden gazdának nélkülözhetetlen barátja lehet.

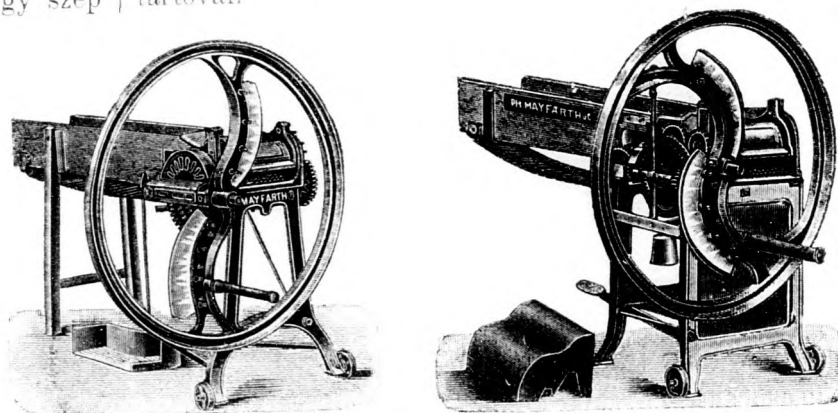
Csak egy párat mondtunk el abból a nagy anyagból, amelyből a gazda ismereteit gyarapíthatja, de temérdek a száma. Van alkalom s a tél az, amikor mindezeket legalkalmasabb, tanulás céljából elővenni, hisszük, hogy minden gazda meg is teszi ezt, a saját jóvoltáért.

Könnyű hajtású szeckavágó-gépek.

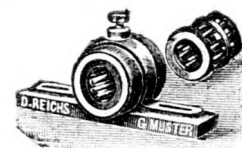
A kiscgazda, aki bizony szükségből maga is elhajtja szeckavágóját, tudni fogja mennyi erőbe kerül egy-két tehene, lovai számára a pár napra szükséges szeckát megvágania. Oka ennek főleg abban rejlik, hogy a szeckavágók csapágya, a miben a lendkerék tengelye forog, hamar kiszárad,

megtelik szalmával s ez befolyásolja a nehéz hajtást. Ezen segíteni *Mayfarth Th.* és *trsa* gépgyárosok egy olyan csapágyat találtak fel, amely u. n. görgős s kenőgyűrűvel van ellátva. Nevezetes előnyük az ezzel felszerelt gépeknek, hogy forgatásuk könnyű és gyorsabb, továbbá, hogy önműködőleg kenetik s esakis egyizben még pedig a gép működése előtt kell az olajtartót megtölteni és az a munka alatt olajban nem szenved.

1-ső ábránkon bemutatunk egy *Mayfarth*-féle szeckavágót, a mely a szóbanforgó új szerkezetű csapágygyal van felszerelve és így hajtása sokkal könnyebb és biztosabb, a következő ábra szintén egy *Mayfarth*-féle szeckavágót mutat be, amely más rendszerű, mint az előbb említett, de szintén ilyen görgős csapágygyal van felszerelve; a 3-ik ábra végül magát a görgős csapágyat mutatja be az olajtartóval.

Könnyűhajtású szeckavágógépek.

Görgős csapágy.

A borospinczéről.

A jó pincze a tartós, jó bor előállításának egyik főkelléke. Tudja minden szőlősgazda, hogy a rendes erjedéshez meleg, a borok iskolázása és rakározásához pedig lehetőleg alacsony és nem ingadozó hőmérsékű pincze szükséges. Hogy miért fontos ez utóbbi, arról majd a következőket mondjuk el.

Az a nézet általánosan el van terjedve, hogy a borok iskolázásához az igen hideg pincze a legjobb. Ilyenek azok a pinczék, amelyekben a hőmérséklet 12—15° C. Ez esetben azonban nem az említett hőmérséklet miatt van előnyben a pincze, hanem azért, mivel a hideg pinczék rendszeren mélyebb fekvésűek is, állandóbb hőmérséklettel szoktak bírni, ami a borok iskolázásánál a legkívánatosabb körülmény.

A tulságosan hideg és változó hőmérsékletű pincze nem felel meg a kívánalmaknak, mert a bor a hőmérséklet ingadozása folytán a hordóban folytonos mozgást végez. Képzelnünk magunknak egy pinczét, amelynek hőmérséke téli időben 6° C.-ra száll alá, nyáron ellenben 15—20° C.-ra emelkedik.

VETÉLYTÁRSÁK.

Ez esetben a bor a hordóban folytonosan emelkedik s alábbszál, aminek káros következménye az lesz, hogy a borban uszó és zavarodást előidéző részecskék sohasem jönnek nyugalomba s így nem ülepedhetnek le.

Mindenki tudja, hogyha egy hordót utólagosan feltöltünk, a bornak teljes nyugalomban kell maradnia; a hőmérsék folytonos változása által előidézett mozgás ellenben ezt a nyugalmat nem biztosítja.

Az utólagos töltögetésnek, különösen, ha a töltögetésre használt borban vízahólyag van feloldva, az a ézélja, hogy a finom zavarodást előidéző részecskék, melynek sulya a bor részecskéihez hasonló, a vízahólyag-oldat által képezett csapadéokban ülepedett anyagok azonban, mihelyt a bor a hőmérséklet ingadozása következtében mozogni kezd, szintén mozgásba jönnek. A bor mozgása oly heves lehet, hogy a hőmérséklingadozás következtében a már megtisztult bor ismét zavarodottá válik, mint-hogy az erős mozgás által a már leült seprő részecskék is forogni kezdenek.

Tegyük fel, hogy a hordó hőmérséke télen 6° C. és hogy a hordó hőmérséke tavasztól egészen nyár derekáig 10—15° C.-ra emelkedik; ez esetben a melegség a hordó dongáktól a hordó központja felé nyomul. Legelőbb is dongákkal érintkező bor-részecskék melegednek fel; mikor ezek felmelegedtek, helyükre egy másik rész nyomul. Ezen mozgás következtében a hideg folyadékáram folytonosan érintkezésben van a hordó fenekén lévő seprőrészekkel és a mozgás gyors, az előbb már megtisztult bor újból megzavarodik; így tart ez mindaddig, míg a bor felmelegedése tart.

Az elmondottakból az következik, hogy az iskolázandó bort tehát mély, hideg pinczébe rakjuk; de nem az alacsony, hanem az ingadozástól ment hőmérsék az, melynek kedvéért ezt tesszük, mert ha csak tisztán akarnók a bort tartani, 16—20 fok C. egyenletes hőmérsékű pinczét is használhatnánk.

Az épületek alatt levő pinczék rendszeren 5—10 fok C. hőmérsék-ingadozást mutatnak. Legnagyobb a hőmérsékkülönbség június és júliusban. Ha tehát ily viszonyok között a tisztítással várakozni nem lehet, előbb kell leszűrni a bort, mikor is a hőmérsék-ingadozások arra többé nem lehetnek zavaró hatással.

Az állatapolási és állatgyógyászati termelvényeket, melyek a mi tulnyomóan földmivelő és állattenyésztő országunkban oly nagy szükségletet és fogyasztási cikket képeznek, mindeddig külföldről szállították hazánkba, s e révén is százezrek mentek ki tőlünk; újabb időben ezek már hazai készítésben és a külföldit felülhaladó jó minőségben, de jutányosabb áron kaphatók Jenes Vilmos gyógyszer-tárában, Budapest, II., Szénatér.

Őszinte elismeréssel kell adózni Jenes Vilmos gyógyszerésznek, hogy az állategészség és állattenyésztés emelése érdekében feladatává tette az állatgyógyászati cikkek készítését s azok jutányosabb áraival nagyobb elterjedésüket és közhasznú kihatásukat elősegítse.

MULATTATÓ.

Róma nevezetességei.

(Folytatás.)

— Deák Antaltól. —

(5)

A szent Pál-templom tőszomszédságában a benecések kolostora látható. Ezen atyáknak sokat köszönhet a jókarban tartott s az ő gondjaikra bízott gyönyörű templom.

Szent Pál forrásai.

A szent Pál-templomból a *szent Pál három forrásához* mentünk, arra a helyre, hol szent Pál apostolt lefejezték.

A szent lépeső. *)

A hagyomány szerint azon a három helyen, hol a dicső vértanu feje a földet érintette, három forrás fakadt, melyek fölé később szép templomot emeltek s a források kristályvizét márványmedencék fogják föl.

A kis templom homlokzatán e szavak olvashatók: Szent Pál apostol mártíromságának helye, hol csodálatos módon három forrás fakadt.

Mindnyájan ittunk e csodálatos források vizéből, mely állandóan üde és egészséges, dacára annak, hogy az egész környék vize határozottan rossz és ihatatlan.

A kis templom nevezetességeit egy trappista atya kalauzolása mellett néztük meg s láttuk az oszlopot, melyen szent Pál apostol lefejeztetett.

A templomot és környékét a trappista atyák

*) Előző számunkban a kép alatt »Szent lépeső« helyett »Szent folyosó« olvasandó.

gondozzák. Halhatatlan emlékü IX. Pius pápánk 1868-ban Franciaországból telepítette ide őket, s a hangyaszorgalmu atyák azóta paradicsommá varázstolták az előbb egészségtelen és terméketlen vidéket.

Rövid idő alatt huszan elhaltak közülök, mint a vidék lázas kigőzölgésének áldozatai. A trappisták ekkor Ausztráliából gummifákat hozattak, melyek kék leveleit kisajtolva, páratlan orvosságot nyertek a lázas betegségek ellen. És így megszabadultak a veszedelemből.

Ha valamely magaslatról megnézzük ezt az Isten-áldotta vidéket, könnyen a Szahara-sivatag valamely hatalmas oázához hasonlíthatjuk. Itt is terméketlen hasznavehetetlen az egész vidék, de annál bujább a trappisták területe, melyet a hangyaszorgalomért az Isten-áldás harmata bőven öntöz.

Hogy némi fogalmunk legyen a trappisták földmivelési sikereiről, megemlítjük, hogy az olasz kormány — mely pedig éppen nem szokta dédelgetni a papságot és szerzeteseket — 1878-ban kénytelen volt az első földmivelési díjat a legszebb eredményt fölmutató trappistáknak adományozni.

Róma koldusai.

A római koldusok nem mondhatók szerfölött toladó népségnek, minők például az apróbb tárgyakat árusító nők és férfiak, kik még a templomba is bekisérik az embert, csak hogy a nyakába kössenek valamit; vagy az utakat és tereket elárasztó czipőtisztító gyerkőczök, kik sámlijukat lábad alá illesztik, s akarva nem akarva fényesítik lábbedidet.

A római koldus apró szolgálatokat tesz a zarándokoknak. Lesegíti őket a templom elé érkezett kocsijukról, szolgálatkészen ajtót nyit nekik, vagy félrehzza a templomok nehéz függönyét. Sokszor magyarázatokkal szolgál az idegennek, természetesen olaszul, minek annyi haszna mindenesetre van, hogy figyelmünket a nevezetesebb dolgokra fölhívja.

Az azonban velem is megtörtént, hogy a templomban mellém telepedett egy jól öltözött úri nő és imádkozni látszott. Egyszer aztán elkezdett valamit olaszul beszélni, (hogy mit, abból csak pár szót értettem), taglejtése azonban és békateknő módjára homorított marka azonnal elárulta, hogy nem adni akar, hanem kér.

V. Pius pápa különösen sok jeles intézkedést tett úgy a közoktatásra, mint a nyilvános életre vonatkozólag. Ő rendelte el azt is, hogy a római templomok előtt nem szabad tulsok koldusnak lézengetni, mert ezek a templomlátogató zarándokokat örökösen zaklatnák.

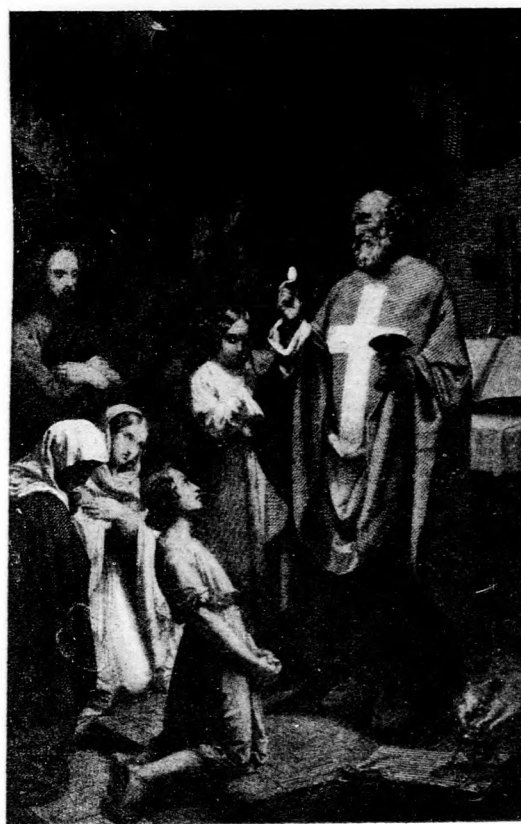
De azért minden templom előtt látható néhány koldus, akik ott esznek, alusznak és a templomot ugyszólván sajátjuknak tekintik. Ezeknek minden zarándok szívesen nyújt néhány esentézimit.

S. Pietro in Montorio.

Aki Rómában megfordul, el ne mulasztja megtekinteni a *S. Pietro in Montorio* nevű templomot, mely azon a helyen épült, hol szent Péter apostolt 67. június 29-én, saját kívánatára fejjel lefelé keresztrefeszítették.

E templomhoz menet, utunk a Villa Farnesina mellett visz el, mely a legszebb ósrómai paloták közé tartozik. A Farnesina-palotának főnevezetessége a Galatea nevű kép, mely egy csodálatos szépségű nőt ábrázol s a világhírű festőnek, Ráfaelnek egyik kiváló alkotása. A falakat helylyel-közzel szintén Ráfael-féle freskók ékítik.

A S. Pietro in Montorio templom Rómának

Áldozás a katakombákban.

egyik legszebb pontján fekszik. Erről a magaslatról pompás kilátás nyílik az egész városra. Az örök város elragadó panorámájával lábainknál fekszik és eszünkbe juttat sok mindent, amit már láttunk és amit még meg kell tekintenünk.

A helyet, hol szent Péter apostolt keresztrefeszítették, mindig szentnek tartották a keresztények. Rövid idő alatt szép templomot építettek ide, kapcsolatban a reformált francziskánus barátok kolostorával. A kolostor udvarán kis kerek templom áll: a szent Péter világhírű építőmesterének Bramante-nak műve. E kis műremek kupoláját 16 gránitoszlop tartja. Egyik szögletében kutformájú, márvánnyal bélelt nyílás látható — szent Péter apostol fölfeszít-

tetésének helye. A zarándokok ennek a szent helynek aranysárga homokjából is szoktak emléket vinni magukkal.

A római Forum.

Mint a régi Rómának maradványa és egyik nevezetessége, megemlítendő a *római Forum* (piacz) is, hol a régi rómaiak hajdan világraszóló szónoklataikat tartották. Ma már csak pusztá rom. Nyolcz hatalmas gránitoszlop mered a kék ég felé, néhány pogány templom oszlop-törmelékeinek társaságában. Látható azon emelvény romja is, melyen egykor a hatalmas szavu Ciceró halhatatlan szónoklatait tartotta.

Alig van pontja a földkerekségnek, mely jobban emlékeztetne bennünket a világ mulandóságára, mint a római Forum. Milyen élet pezsgott itt hajdan! Itt határoztak az egész világ sorsa fölött: háboru legyen-e vagy béke? Mert Róma az egész világnak központja lévén, a hangadó szerepét játszotta.

S ahol ennek a világvárosnak központja volt, a római Fórum, ma már pusztá rom.

Érdekes fölemlíteni, hogy a fórum, hol egykor nemzetek és az egész világ sorsa fölött határoztak, még nem rég is baromvásár helyéül szolgált. Végre aztán eszébe jutott a böles városi tanácsnak, hogy az örök város ezen kiváló történeti nevezetességét nagyobb kegyeletben ilenék tartani...

(Folytatjuk)

Képünkhöz.

Vetélytársak. Egy szép leánynak három széptevője vala szép Olaszországban. Ezek a legények oda ültek az utszélre, hol a szép leány a vízre járt a kancsóval. Addig-addig vetélykedtek, míg az egyik megkérte és a felesége lett. Ez a mai képünk rövid története.

Szórejtvény.

Négy betüből állok
Egy magánhangzóval.
Két tárgyat nevezünk
Ugyan ezen szóval.
Egyik az égen jár
Megtelik és elfogy
Más a földön jelent
Egy kimért darabot.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő december hó 15.

A „Független Ujság“ 46. számában közölt talány megfejtése:

„Gonddal jár a gondolat“

Helyesen fejtették meg: Balázs János, *Krisztinus Lajos*,
Eskütt György, Demeter Dénes, Józsa Lajos, Szatmári István,
Kisgyörgy Péter.

A sorshuzásnál *Krisztinus Lajos* (tanító Tallós) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás „Közös sors“ című kötetét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Hiller Péter urnak. Levelét áttettük a „Hangya“ központi fogyasztási szövetkezet igazgatóságához, onnét a szövetkezeti bolt alakítására részletes utasítást fog kapni. — **Deli Sándor** urnak. A válasz dolgában forduljon a jegyző urhoz, az jó tanácsot fog adni. Mi az összes körülmények ismerete nélkül nem adhatunk biztosat. Az előadottakból nekünk ugylátszik, hogy a válási keresetet hűtelen elhagyás alapján lehet megindítani. — **Somogyi János** urnak. Bár tudjuk és érezzük, hogy a kisgazda sorsa nagyon rosszul megy, levelét azért még sem tartjuk helyesnek. Hogy lehet olyat írni, hogy az ország pénzét a képviselők és a miniszterek tartják meg? Azt gondolja ön, hogy az ország pénzével csak olyan könnyen lehet bánni és azt hiszi, hogy Magyarország legelőkelőbb emberei tolvajok? Nem, ezt becsületes ember sohase módhatja, csakis olyanok, akiknek a hazátlan szocialista izgatók ostoba és helytelen beszédjei a fejükbe mentek. Az a baj, hogy minden ember többet költ, mint amennyi a jövedelme és különösen a pálinka igen sok pénzt vesz igénybe. Szorgalommal, takarékossgal, meglehet élni Magyarországon is, ha nehezen is, azért nem kell mindenkinek kivándorolni, mert a fehér kenyeret Amerikában sem adják ingyen. — **Kiss József** urnak. Panaszát írásban nem terjesztheti be, mert a tárgyalás szóbeli. Hanem a szóbeli tárgyalásnál olvasni lehet a panasz egyes részeit. Panasz levelét visszaküldöttük. — **Oravetz András** urnak. Amint értesülünk egyszer már kérdés-küldött a szóban levő lapok iránt. Küldjön be 10 koronát akkor meg fogjuk küldeni. A „Független Ujság“ előfizetői karácsonyi ajándékul az idén is megkapják a Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyvet, melyben naptár is lesz. — **Dencsi György** urnak. Kérésének sajnálatunkra nem tehetünk eleget, mert az önnök igen sokba kerülne. Ilyen ezédulák nyomtatása csak akkor fizetné ki magát, ha több ezeret készíttetne. — **H. L.** urnak, **Kapoly.** A juhbőrarak ezidő szerint megközelítőleg a következők: Rövidgyapjas vágott 68—70. Finom hosszugyapjas vágott 72—76. Középgyapjas vágott 70—74. Durvagypjas vágott 80—84. Határörvidéki 85—90. Bánati 100—110. Erdélyi 100—110. Egyéb czaekelgyapjas 90—105. Bácskai 80—85. Szerbia 100—110 korona klgkint. — **V. K.** urnak, **Gyal.** A kizárólag saját maga és családja által fogyasztandó bormennyiséget, ha szeptember hó 15-ig a községi előjáróságnál bejelenti utána kedvezményes adótételt fizethet. — **Városy Imre** urnak. Panaszát alkalmas formában közölni fogjuk. — **Nagy János** urnak. A sorsjegyszámokat megkaptuk, de nem írta meg, hogy miféle sorsjegyek? Bazilika? Vöröskereszt? vagy Józsv?

A „Független Ujság“ szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti placzi árák.

Budapest, 1901. december 7-én.

Gabona. (Árák métermázsánként értendők.) *Buza* 16:90—17:80
K. Rozs 13:50 K-tól 14:30 K-ig. *Arpa* 12:00 K-tól 12:40 K-ig, jobb
minőségű 15:40 K-tól 17:00 K-ig. *Zab* 14:80 K. *Tengeri* 10:50 K.
Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	26:60	25:80	24:80	24:00	23:50	22:60	21:80	19:20	11:80

Buzakorpa finom 8:80 K, durva 9:00 K.

Egyéb magvak: mák 28—32 K 1 q., bab fehér nagyszemű 3—14 K, aprószemű 14—16 K, tarka 10—12 K, lencse 18—36 K, sorsó héjas 18—38 K, lóhere 46—55 K, luczerna 48—54 K, maltacsim 12:50—13:50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 400—600 fillér, muhar 560—580 fillér, zsupszalma 300—350 fillér, alomszalma 260—370 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürü 38—42 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 91—93 fillér, 280—300 kg.-mos 90—94 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 89—91 fillér, szerb 84—90 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 62—68—, középminőségű 54—62—, alárendelt minőségű magyar ökör 40—54—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 36—52:00, magyar tehén középminőségű 42—64:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 36—, 58:00, szerbiai ökör jobb minőségű 56—60—, kivitel —, középminőségű 48—64—, szerbiai bika 40—62—, szerbiai bivaly 32—42—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban élő borjú 66—96 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 3 00—4 50 K, csirke 1 30—1 80 K, kappan hizott 3 00 K.—5 00 K. Rucza 4 50—6 50 K. Lud hizott 12—15 K. Pulyka sovány 7—8 K.

Tojás alföldi 82—96 K, erdélyi 74—85 K, ládánként. Tea. tojás 100 db 5 20—5 60 K.

Tejtermékek. Teavaj 1 80—2 10, tejföl 64—80 fillér literenként, főzővaj 1 40—1 50 K, tehénturó 12—14 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0 00—0 00 1 q 3 00—7 00 Petrezselyem 100 kötés 0 00—0 00, 1 q 5—8—, zeller 100 drb 1 60—3 00, karalábé 1 00—1 60, vöröshagyma 100 kötés 00—drb 0 00 q 6 40—7 60, foghagyma 26—30—, vörösrépa 100 drb. 1—1 20, fehérrépa, fejeskáposzta 5 00—9 00—, kelkáposzta 100 drb 1 60—2 00, vöröskáposzta 08—14—, fejjessaláta 4 00—5 00, kötött saláta 0 00—0 00, burgonya róza 1 q 3 00—3 60, sárga 3 60—4 00.

1901. évi forgalom 26000 zsák

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség

figyelmét

a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban,
nevezetesen

július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S. Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1902-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR“ ezen nyolczadik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető

a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatalában,
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Pecsénye malaczozt

a közelgő ujévre, nemkülönben

hizott pulykát, kappant

és egyéb

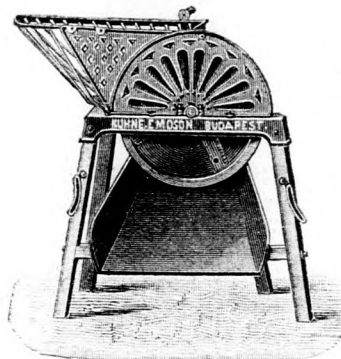
hizott baromfit és vadat

a karácsonyi ünnepekre legelőnyösebben
értékesít a

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
Budapest, Központi Vásárcsarnok.

TÉLI-IDÉNY

1901/2.

Szecskaavágógépek

kézi és erőhajtásra.

RÉPAVÁGÓK.

Kiváló munkabírásu

„RAPID“ darológépek.

Teljes takarmánykamara felszerelések,
melyek sok évi tapasztalatok alapján a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen tervezettek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítatnak

KÜHN E. E.

mezőgazdasági gépgyára által.

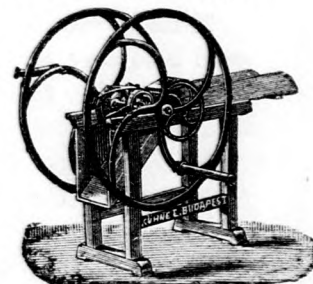
FŐRAKTÁR: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a. sz.
Gyár: MOSON, Mosonm. v. m.

Ventzki-féle

szabad. takarmányfüllesztők.

Erőhajtásra

Casali-féle szab. kukoriczamorzsolók
rendkívüli munkaképességgel.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A magy. kir. **mezőgazdasági muzeum** céljaira a Budapest székesfőváros, VII. kerület, város-liget, Széchenyi-szigetén emelendő csücsives (gótikus) épületen, s az ahhoz tartozó kapuzat és tornyokon teljesítendő

kőfaragó-, ács-, aszfalt-, burkolati-, cserepes-, bádogos-, Rabitz-, vas-, asztalos-, lakatos-, mázoló-, padozati-, redőny-, gőzfűtésberendezési-, vízvezeték-, kloset- és csatornázó-, villámhárító- s végül kályhás munkákra

a magy. kir. földmivelésügyi miniszter úr ö nagyméltósága rendeletére írásbeli ajánlati tárgyalás hirdettetik a következő feltételek mellett:

1. A versenytárgyalásban minden hazai iparos részt vehet, aki üzlete gyakorlására hatósági engedéllyel bír.
2. Ajánlatok benyújthatók, az összes munkákra, egyes munkacsoportokra, vagy külön-külön egyes munkanemekre.
3. A munkák költségvetési kivonatai, illetőleg előmérteit, nemkülönben az ajánlati űrlapok Alpár Ignác műépítész úrnál (VII., Almásy-tér 15.) folyó évi december hó 7-től az ajánlattevők rendelkezésére állanak, s ezek mellett a munkákra vonatkozó általános és részletes vállalati feltételek, szerződés minta, műszaki leírások és építő tervek ugyanott a rendes irodai órák alatt megtekinthetők.
4. Az ajánlattevők a kiszolgáltatott költségvetési kivonatokba egységárait beiktatni, s a végösszeget számjegyekkel és betűkkel kiírni tartoznak.
5. Az 1 koronás bélyegjeggyel ellátott s lepecsételt ajánlatok legkésőbb

folyó évi december hó 21-én déli fél 12 óráig

a m. kir. földmivelésügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójánál (Budapest, V., Nádor-utca földmivelésügyi miniszterium I. em. 49. sz.) nyújtandók be, s az ajánlatot tartalmazó borítékon a letett bánompénz összege is kitüntetendő. Később érkezett ajánlatok, táviratok és utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Nem fognak figyelembe vétetni azon ajánlatok sem, amelyek nem a kiszolgáltatott ajánlati űrlap és költségvetési kivonatok felhasználásával tételnek.

6. Tartoznak az ajánlattevők az általános feltételek 5 §-ának megfelelőleg ajánlati összegük 5%-át vagy a kormány által bánompénzül elfogadhatónak jelzett értékpapírosokban vagy készpénzben bánompénz gyanánt a budapesti m. kir. állampénztárban (vámház) a magy. kir. földmivelésügyi miniszterium számvevő-sége által (III. em. számfejtőség) számfejtett ellennyugta ellenében, az ajánlat benyújtása előtt letenni, s a letéti ellennyugtát ajánlatukhoz csatolni.

7. Az építkezés az 1902. év kora tavaszán megkezdendő és az összes munkák 1904. év május hó 1-ig teljesen befejezve átadandók.

8. A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr ö nagyméltósága, ki az ajánlatok elfogadása felett végérvényesen határoz, fentartja magának a jogot, hogy a benyújtott ajánlatok között, az ajánlati összegre való tekintet nélkül, szabadon választhasson.

9. A beadott ajánlatok a folyó évi december hó 21-én déli 12 órakor fognak a m. kir. földmivelésügyi miniszterium II. emeleti tanácstermében felbontatni.

Budapest, 1901. november 30.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum építési bizottsága.

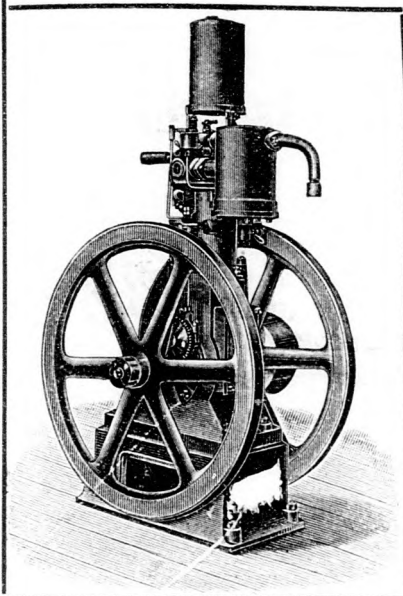
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
lokomobiljaink

(Bánki szabadalma).

**adómentes ásványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.**

Hatósági engedély
nélkül
bárhol felállítható.

**nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.**

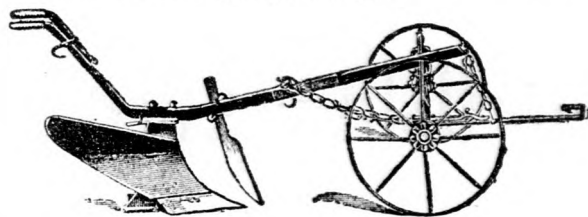
Árjegyzéket kívá
natra küldünk.

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos ekegyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő eszközei elismert elsőrangú gyártmányok.

MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

A világhírű

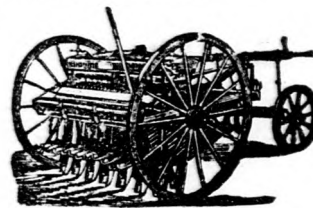
„Unicum Drill“ sorbavető gépek

egy sik mint hegyes talajon egyaránt kitűnően dolgoznak. Valamennyi magnum egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a fogaskerekek kicserélése nélkül vethető.

Magyarországi vezérképviselő:

**Szücs
Zsigmond.**

Kívánatra árjegyzék ingyen és bérmetve.

97111. II/2 a. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok 1902. évi **50 waggon** és a bábolnai ménesbirtok **7 waggon** ásványi szuperfoszfátból álló

műtrágya szükségletének

biztosítása végett

folyó évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor

a ménesbirtok igazgatóság hivatalos helyiségében nyilvános ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és az ajánlati ár 5%-ának megfelelő bánatpénzzel felszerelt ajánlatok a ménesbirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen nyújtandók be, hol a szállításra vonatkozó részletes feltételek is betekintheők.

Budapest, 1901. évi november 25-én.

M. kir. földmivelésügyi minister.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimozdonyokat

a legökéletesebb szerkezettel a legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50. Budapest-Kelenföld, a vasutállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész raktárt és javítóműhelyt tartanak fenn.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
ezelőtt PFANHAUSER & Co.
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* BUDAPEST *
V., Báthory-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság

BRAUSWETTER JÁNOS
SZEGEDEN
MAGYARON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŐRÁJLITE
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER ÉS NYÓRÁS FŐTÁLLÓJA. A REMONTOIR INGAORÁKNAK STB. STB. JAVÍTÁSOK 5-ÉVI JÓTÁLLÁS JÓTÁLLÁS MELLETT
ORAK ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLASSAL KÉSZPÉNZERT, VALAMINT, RÉSZLETFIZETESRE
KÉPES ARJEGYZEK INGYEN

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal,
továbbá

mindennemű egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.